

Jordi Bigues
Apartat 14203
08080 Barcelona
Telèfon i fax 93 205 43 48
Telèfon i fax 93 318 77 94

PAPERS revista de sociologia
Departament de Sociologia
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra

Senyors,

Vaig llegir amb atenció l'excel·lent número 46 (1995) dedicat a la Mediterrània. El motiu d'escriure, tant temps després, aquesta nota és que, per diferents motius, he repassat l'article de Javier Sorribas Vivas dedicat a Greenpeace com actor internacional i concretament de la campanya mediterrània de Greenpeace en la que vaig treballar com activista i empleat de l'associació ecopacifista. En aquells temps, els de l'inici de la campanya, era vicepresident de l'entitat.

A l'article es diu que "la campanya carece en su inicio del componente antinuclear" (pàg. 161). Res més incert. Des de feia dos anys (1985 i 1986) Greenpeace duia a terme una campanya per defensar els drets a la pau, la salut i la seguretat dels veïns i les veïnes de Palomares, afectats per l'accident nuclear de gener de 1966. Com tot el seguiment de les conseqüències de l'accident havien restat en el secretisme, i el gener de 1986 es complia els vint anys de l'accident i es tancava, al arribar a aquest termini, el dret a la presentació de reclamacions (segons la Llei espanyola d'energia nuclear) vam dur a terme una campanya molt metòdica i aferrissada que va culminar amb l'arribada a Palomares del Sirius, vaixell de Greenpeace. Mitjançant unes zodiacs, l'alcaldeessa de la població va deixar anar uns globus des de la coberta del vaixell i una concentració de veïns a la platja va palesar l'agraïment de les múltiples gestions de tot ordre dutes a terme per Greenpeace.

Queda com testimoni una de les targes que acompanyaven els globus i que adjunto a aquesta carta. La qüestió no és senzillament deixar constància d'un error. El motiu d'escriure aquesta carta és fer dues consideracions.

La primera és que les associacions (mal anomenades ONG) són una font informativa que cal contrastar amb altres fonts (els diaris, les publicacions, altres entitats, etc.). El cas és evident. La campanya de Palomares, degut probablement a l'èxit assolit, malgrat els vaticinis de companys meus que fracassaria. Els seus objectius eren aconseguir que fer públic el pla de seguiment secret, l'estudi del cas dut a terme per l'equip del Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris, el lliurament d'un informe mèdic individualitzat i aconseguir garanties en el cas que apareguessin efectes retardats a l'exposició

de les radiacions i la denúncia del perill nuclear en general. Tots aquests objectius es van aconseguir i la campanya va ser esborrada de la història oficial de Greenpeace. Aquest és, ben segur, el motiu pel que Javier Sorribas, utilitzant fonts de Greenpeace, afirma que la campanya no tenia component antinuclear.

Per parlar clar. Quan es defensa les balenes no es té por de les opinions dels cetacis. Quan defenses una comunitat humana, en aquest cas víctima d'una injustícia i crim ambiental, hi ha una pluralitat d'opinions i algunes poden ser adverses als propis defensors. Els veïns de Palomares estaven molt inquiets per les repercussions últimes de la campanya i llur afectació a la seva activitat agrícola i la mala fama de la població associada al bany esperpèntic del ministre d'informació i turisme, en Manuel Fraga.

La segona consideració és que aquesta campanya tan en l'estil de Greenpeace Internacional esdevenia paral·lela a a pressió per aconseguir la convocatòria d'un referèndum sobre l'entrada del l'estat espanyol a l'OTAN i les pressions, per aconseguir Greenpeace es definís confrontant-se amb el govern PSOE. El president d'aleshores, ara secretari executiu, que participaria en una famosa reunió amb en Felipe González, considerava que la campanya era una "patata calenta". Així ho havia advertit el propi Alfonso Guerra en unes declaracions a *Tiempo* on va fer referència explícita a la campanya. En tot cas i per resumir, les associacions ecologistes no estan al marge del sectarisme d'esborrar el passat quan és molest pels que no volen ni ombres ni compartir el protagonisme dels èxits assolits.

Val a dir, finalment, que en paral·lel, l'any 1986, Vicenç Fisas va enllestir el llibre *Paz en el Mediterraneo* on es parlava, sota el nom de Greenpeace, del tema nuclear llibre que, per cert, no ressenyeu a l'apartat de bibliografia general. Era, tot plegat, part de la campanya *Per un Mediterrani No nuclear* que va contar amb el suport del citat CAPS de Barcelona, el Servei Mundial d'Informació Sobre l'Energia (Wise) i moltes altres entitats, resultat del qual és una àmplia documentació que es pot consultar al Fons de Documentació del Medi Ambient i el Consum de Barcelona.

Jordi Bigues,

Barcelona agost del 2000